

VAİZ

KİTABI

GİRİŞ

«*Vaiz*» Kitabı insan həyatının qısa və təzadlı olmasından, onun müəmmalı haqsızlığından, insan ümidlərinin puça çıxmasından və «həyat puçdur» deyib bu nəticəyə gələn adamın fikirlərindən danışır. O, insan həyatını nizamlayan Allahın yollarını başa düşə bilmir. Buna baxmayaraq, adamlara səylə işləməyi və Allahın bəxş etdiyi nemətlərdən zövq almağı tövsiyə edir.

Vaizin çox fikirləri mənfi və sıxıntılı görünür. Lakin bu kitabın Müqəddəs Kitabı daxil olması göstərir ki, Allaha inam belə bədbinliyi və ruh düşkünlüyünü aradan qaldıra bilər.

Çox adam «*Vaiz*» Kitabını oxuyarkən öz fikir və düşüncələrini sanki güzgüdə görür və bu kitabdən təsəlli tapır. Belə fikirlər əks etdirən adam Allaha daha çox ümid etməyi öyrənir və beləliklə, həyatın əsl mənasını aşkar edir.

Kitabın məzmunu:

- 1:1-18 Hər şey puçdur
- 2:1-26 Şadlığın puçluğu
- 3:1-22 Hər şeyin öz vaxtı var
- 4:1-16 Dünyanın əziyyətləri
- 5:1-6:20 Allaha münasibət
- 7:1-8:17 Hikmət haqqında
- 9:1-10:20 Hər kəsin taleyi eynidir
- 11:1-11:6 Zəhmətin qiyməti
- 11:7-12:8 Son məsləhət: Allahı yada sal
- 12:9-14 Son söz

Hər şey puçdur

1 ¹Bu, Yerusəlimdə padşahlıq edən Davud oğlu Vaizin sözləridir.

²Vaiz deyir:

«Hər şey puçdur, puçdur, tamam puçdur!

³İnsanın səma altında çəkdiyi Bütün zəhmətlərinin nə faydası var?

⁴Bir nəsil gədir, o biri nəsil gəlir,

Amma dünya daim qalır.

⁵Günəş çıxır, günəş batır, Sonra tələsik yerinə dönür ki, Təzədən çıxsın.

⁶Külək cənub səmtinə əsir, Sonra şimal səmtinə dönür. Dönə-dönə gedir, Öz yolunu təkrar edir.

⁷Bütün çaylar dənizə axır, Amma dəniz heç vaxt dolmur. Axdıqları yerə qayıdırlar ki,

Təzədən axsınlar.

8Hər şey çətin başa gəlir.
Sözlər kifayət etmir,
Göz görməkdən doymur,
Qulaq da eşitməkdən.

9Nə olubsa, yenə olacaq,
Nə edilibsə, yenə ediləcək.
Ona görə də səma altında tamam
təzə bir şey yoxdur.

10Məgər bir şey var ki,
Onun haqqında deyilsin:
“Bax bu təzə bir şeydir?”
O da çoxdan var imiş –
Bizim dövrümüzdən əvvəl.

11Əvvəlki şeylərdən heç nə
xatırlanmır,
Gələcəkdə baş verən şeylərdən də
Bundan sonra gələnlər arasında
Heç nə xatırlanmayacaq.

Hikmətin puçluğu

12Mən Vaiz Yerusəlimdə İsrailin
padşahı idim. **13**Ürəyimdə niyyət et-
dim ki, göylər altında edilən bütün
işləri hikmətlə öyrənib araşdırım. Bu
çətin işi üzərində zəhmət çəkmək üçün
Allah insanlara verib. **14**Səma altında
edilən bütün işlərə nəzər saldım və bil-
dim ki, onların hamısı puçdur, külək
dalınca qaçmağa bənzər.

15Əyri olan düz ola bilməz,
Əskik olan sayıla bilməz.

16Öz-özümə dedim: “Bax mən bö-
yük adam olmuşam və məndən əvvəl
Yerusəlimdə yaşayanların hamısından
çox hikmət qazanmışam. Ağılımda
çoxlu hikmət və bilik var”. **17**Sonra
ürəyimdə niyyət etdim ki, hikmətin nə
olduğunu, dəlilik və axmaqlığın nə
olduğunu öyrənim. Amma bildim ki,
bu da külək dalınca qaçmağa bənzər.

18Çünki hikmət çox olduqca
Kədər də çoxalır.
Bilik artdıqca
Dərd də artır.

Şadlığın puçluğu

2**1**Mən ürəyimdə dedim: “Gəl indi
də şadlıq etməyi sınaqdan keçir və
kefə bax”. Amma gördüm ki, bu da
puçdur. **2**Gülmək haqqında “Dəlilik-
dir!”, şadlıq haqqında “Nə faydası
var?” dedim. **3**Hələ ağım başımda
olarkən cəhd etdim ki, necə özümü şə-
rabla şənləndirib ağılsız olum. Beləcə
görmək istəyirdim ki, göylər altında
insanlar üçün bir neçə günlük ömür-
lərində kef açan nədir.

4Mən böyük işlər gördüm: özümə
evlər tikdim, üzüm bağları saldım,
5özümə bağçalar və bağlar düzəltdim,
orada hər cür meyvə ağacı əkdim.
6Özümə su hovuzları düzəltdim ki, me-
şədə bitən ağacları suvarsın. **7**Nökərlər
və kənzilər aldım, evimdə doğulan qul-
larım var idi. Naxırlarım və sürülərim
də məndən əvvəl Yerusəlimdə yaşa-
yanların hamısından çox idi.
8Özümə qızıl-gümüş, padşahların və
vilayətlərin xəzinələrini yığdım. Özü-
mə kişi və qadın müğənnilər gətirdim,
kişilərin xoşuna gələn ən gözəl qadınl-
arın sayını artırdım.

9Beləcə yüksəlib məndən əvvəl
Yerusəlimdə yaşayanların hamısından
daha əzəmətli oldum. Hikmətim də
özümdə qaldı.

10Gözlərimin istədiyi hər şeyi
özümdən əsirgəmədim,
Ürəyimi heç bir həzzdən məhrum
etmədim,
Könlüm etdiyim hər işdən zövq

aldı.
 Bu çəkdiyim bütün zəhmətlərin
 payı idi.
11Mən etdiyim bütün işlərə,
 Nail olmaq üçün çəkdiyim bütün
 zəhmətlərə dönüb baxdım:
 Gördüm ki, hər şey puçdur,
 Külək dalınca qaçmağa bənzər.
 Səma altında bunların faydası
 yoxdur.

Hikmət və ağılsızlıq puçdur

12Sonra mən hikmət, dəlilik və
 ağılsızlığın
 Nə olduğunu dönüb baxdım.
 Bundan sonra padşah olan adam
 İndiyə qədər görülən işlərdən başqa
 Nə edə bilər ki?
13Mən gördüm ki,
 Necə işıq qaranlıqdan üstündürsə,
 Hikmət də ağılsızlıqdan eləcə
 üstündür.
14Hikmətli adamın gözləri
 yerindədir,
 Ağılsız adam isə qaranlıqda gəzir.
 Lakin mən yenə bilirəm ki,
 İkisinin də aqibəti eyni cür olur.
15Mən ürəyimdə dedim:
 “Mənim də aqibətim ağılsız
 adamın
 Aqibəti kimi olacaq.
 Onda hikmətli olmağımın
 Nə faydası var?”
 Ona görə də ürəyimdə dedim:
 “Bu da puçdur”.
16Çünkü müdrik adam da
 Ağılsız adam kimi
 Bir daha xatırlanmayacaq,
 Gələcək dövrdə hamısı
 unudulacaq.

Heyf ki hikmətli adam da
 Ağılsız adam kimi ölür!
17Beləcə həyata nifrət etdim,
 Çünki səma altında edilən işlər
 Mənim üçün dərdidir.
 Hər şey puçdur,
 Külək dalınca qaçmağa bənzər.

Zəhmətin puçluğu

18Mən səma altında çəkdiyim bütün
 zəhmətlərə nifrət etdim. Çünki onun
 da səmərəsini məndən sonra gələn
 adama verməliyəm. **19**Kim bilir, o da
 bir müdrik adam olacaq, yoxsa ağılsız-
 zın biri? Lakin hər halda səma altında
 hikmətlə davranıb çəkdiyim bütün
 zəhmətlərin səmərəsinə sahib olacaq.
 Bu da puçdur. **20**Ona görə də səma
 altında çəkdiyim bütün zəhmətlərdən
 əlimi üztdüm. **21**Çünki biri hikmət, bilik
 və bacarıqla zəhmət çəkir, axırda isə
 onun payını heç bir zəhmət çəkməmiş
 başqa adama verməli olur. Bu da puç-
 dur, böyük bir dərdidir. **22**İnsanın səma
 altında çəkdiyi bütün zəhmətlərin,
 ürəyindəki qayğıların ona nə faydası
 var? **23**Onun bütün günləri dərd içində,
 işləri kədər içində keçir. Hətta gecə də
 ürəyi rahatlanmır. Bu da puçdur.
24İnsan üçün yeyib-içməkdən və
 gördüyü işdən zövq almaqdan yaxşı
 şey yoxdur. Ancaq mən gördüm ki,
 bunu da verən Allahdır. **25**Çünki
 Onsuz^a kim yeyə, kim kef çəkə bilər?
26Allah hikməti, biliyi və şadlığı razı
 qaldığı adama verir. Günahkarlara isə
 var-dövlət yıqıb-toplamaq zəhmətini
 verir ki, sonra onu Özünün razı qaldığı
 adama bəxş etsin. Bu da puçdur, külək
 dalınca qaçmağa bənzər.

a **2:25** *Onsuz* – bəzi qədim mətnlərdə *mənsiz*.

2:23 Əyy. 5:7; 14:1 **2:24** *Vaiz* 3:13; 5:18; 9:7; Yeş. 56:12; Luka 12:19; 1Kor. 15:32

2:26 Əyy. 32:8; Süil. 2:6

Hər şeyin öz vaxtı var

3 ¹Hər şeyin öz vaxtı var, göylər altında hər işin öz vaxtı var:

2Doğulmağın öz vaxtı var, ölməyin öz vaxtı.
Əkməyin öz vaxtı, kökündən çıxartmağın öz vaxtı.

3Öldürməyin öz vaxtı, sağaltmağın öz vaxtı.
Yıxmağın öz vaxtı, qurmağın öz vaxtı.

4Ağlamağın öz vaxtı, gülməyin öz vaxtı.
Yas tutmağın öz vaxtı, rəqs etməyin öz vaxtı.

5Daş atmağın öz vaxtı, daş yığmağın öz vaxtı.
Qucaqlaşmağın öz vaxtı, qucaqlaşmamağın öz vaxtı.

6Axtarmağın öz vaxtı, itirməyin öz vaxtı.
Saxlamağın öz vaxtı, atmağın öz vaxtı.

7Yırtmağın öz vaxtı, tikməyin öz vaxtı.
Susmağın öz vaxtı, danışmağın öz vaxtı.

8Sevməyin öz vaxtı, nifrət etməyin öz vaxtı.
Müharibənin öz vaxtı, sülhün öz vaxtı.

9İşləyən adama zəhmət çəkib gördüyü işin nə faydası var? **10**Gördüm ki, bu işi üzərində zəhmət çəkmək üçün Allah insanlara verib. **11**Allah hər şeyi öz vaxtında gözəl yaratdı və əbədiyyəti də insanların ürəyinə qoydu. Hərçənd ki insan Allahın etdiyi işi əvvəldən axıra qədər anlaya bilməz. **12**Mən bilirəm ki, insan üçün şadlıq etməkdən və ömrü boyu xeyirxahlıq etməkdən yaxşı şey yoxdur. **13**Həm də hər kəsin

yeyib-içməyi və gördüyü işdən zövq almağı Allahın bəxşisidir. **14**Bunu bilirəm ki, Allahın etdiyi hər iş daim qalır: ona nə bir şey artırmaq, nə də bir şey əskiltmək olar. Allah bunu ona görə edir ki, insanlar Ondən qorxsun.

15İndi nə olursa, keçmişdə də olub, Nə olacaqsa, lap qədimdən də var idi.

Allah olub-keçənləri araşdırır.

16Səma altında bir şey də gördüm: Ədalətin yerində pislik var, Salehliyin də yerində pislik.

17Mən ürəyimdə dedim:

“Allah həm salehi, Həm də pis adamı mühakimə edəcək.

Çünki O hər iş, hər əməl üçün Bir vaxt qoyub”.

18İnsanlar barədə mən ürəyimdə dedim: “Allah onları sınaıyır ki, heyvan kimi olduqlarını görsünlər”. **19**Çünki heyvanın başına gələn insanın da başına gəlir, ikisinin də aqibəti eyni cür olur. Necə biri ölürsə, eləcə də o biri ölür. İkisində eyni nəfəsə malikdir, insan heyvandan üstün deyil, çünki hər şey puçdur. **20**Hamısı bir yerə gedir, hamısı torpaqdan yaranıb, torpağa da qayıdır. **21**Bunu kim bilir ki, insanların ruhu yuxarı qalxır, heyvanların ruhu aşağı – yerin altına enir?

22Gördüm ki, insanın etdiyi işdən zövq almasından yaxşı şey yoxdur, çünki onun payına düşən budur. Kim onu bir də geri qaytaracaq ki, özündən sonra nə olacağını görsün?

Dünyanın əziyyətləri

4 ¹Mən yenə səma altında edilən Bütün zülmələri gördüm: Məzlumların göz yaşlarını gördüm, Onlara təsəlli verən yox idi,

Qüdrət zalımların əlində idi,
Məzlumlara təsəlli verən yox idi.
2Çoxdan ölüb getmiş adamları
Hələ diri qalanlardan daha
xoşbəxt saydım.
3Bunlardan da xoşbəxt
o adamdır ki,
Hələ dünyaya gəlməyib,
Səma altında edilən pisliliyi
görməyib.
4Mən gördüm ki, bir adamın çəkdi-
yi bütün zəhmətlər, yaxşı gedən bütün
işlər qonşusunda qısqanlıqdan həvəs
yaradır. Bu da puçdur, külək dalınca
qaçmağa bənzər.
5Ağılsız adam əlini qoynuna qoyur,
Öz canını üzür.
6Bir ovuc dolusunun gətirdiyi
rahatlıq
İki ovuc dolusunun gətirdiyi
Zəhmətdən və külək dalınca
qaçmaqdan yaxşıdır.
7Mən yenə səma altında puç olan
başqa bir şeyi gördüm:
8Tənha bir adam var idi,
Onun nə oğlu, nə də qardaşı
var idi.
Zəhmət çəkməkdən yorulmazdı,
Lakin yenə də gözləri mal-
dövlətdən doymurdu.
Özündən soruşmurdu ki,
Kimin üçün bu qədər zəhmət
çəkirəm,
Kimin üçün özümü zövq almaqdan
məhrum edirəm?
Bu da puçdur, böyük bir dərdidir.
9İki adam bir adamdan yaxşıdır,
Çünki zəhmətləri üçün yaxşı
muzd alacaqlar.
10Əgər biri yıxılsa,
O biri yoldaşını qaldırar.
Lakin vay o adamın halına ki,

Yıxılında onu qaldıran olmur!
11Həmçinin iki nəfər bir yerdə
yatarsa,
Bir-birini isidər.
Amma tək yatan necə isinə bilər?
12Əgər bir nəfər tək qalıb məğlub
olarsa,
İki nəfər hücumu tab gətirə bilər.
Üçqat ip tez qırılmaz.
13Yoxsul və hikmətli bir cavan irad
qəbul etməyən qoca və səfeh padşah-
dan yaxşıdır. **14**Çünki o cavan bu ölkə-
də yoxsulluq içində doğulsa da, zin-
dana düşsə də, çıxıb padşah ola bilər.
15Gördüm ki, səma altında dolaşan
bütün adamlar padşah taxtına oturan
bu cavanın ardınca gedir. **16**Onun ba-
şına yığışan bütün xalqın sayı-hesabı
yox idi. Ancaq sonra gələn nəsillər
onun üçün də sevinməyəcək. Bu da
puçdur, külək dalınca qaçmağa bən-
zər.

Allaha münasibət

5 **1**Allahın evinə getdiyiniz zaman
hərəkətlərinə diqqət et. Qulaq
asmaq üçün oraya girmək yaxşı və
pisin nə olduğunu bilməyən səfeh
adamların qurban təqdim etməsindən
yaxşıdır.
2Dilin tələsməsin,
Allahın hüzurunda söz deməyə
Ürəyiniz tələsməsin.
Çünki Allah göydədir, sən yerdə.
Buna görə də az danış.
3Necə ki iş çox olanda adam yuxu
görər,
Söz də çox olanda səfeh danışığa
çevrilər.
4Allaha əhd edəndə onu yerinə
yetirməkdə yubanma, çünki ağılsızlar
Onun xoşuna gəlməz. Öz əhdini yerinə

yetir. ⁵Əhd etməmək əhd edib onu yerinə yetirməməkdən yaxşıdır. ⁶Qoyma sözlərin səni günaha batırsın. Allahın elçisinə demə ki, bu, kiçik səhv idi. Nə üçün Allah sənin sözünə qəzəblənsin və əlinin zəhmətini yox etsin? ⁷Çünki çox yuxu görəndə də, çox söz danışanda da puç şeylər çox olar. Sən ancaq Allahdan qorx.

Var-dövlətin puçluğu

⁸Əgər bir vilayətdə yoxsullara zülm edildiyini, ədalət və salehliyin ayaq altında tapdalandığını görürsənsə, gördüyünə təəccüb etmə. Çünki hər vəzifə başında olana özündən yuxarıda bir nəzarətçi qoyulub və onların başında da özlərindən yuxarıda olanlar var.

⁹Ancaq hamıdan yuxarıda olan padşah ədalətli olsa, hər kəs öz tarlasının bəhrəsindən xeyir götürər.

¹⁰Pul sevən puldan doymaz,
Var-dövlət sevən də qazancdan.
Bu da puçdur.

¹¹Var-dövlət çoxaldıqca
Onu yeyənlər də çoxalır.
Gözləri ilə görməkdən savayı
Sahibinə ondan nə fayda var?

¹²Fəhlə az da yesə, çox da yesə,
Yuxusu şirindir.
Amma varlı adamın dövləti
qoymaz ki,
O, rahat yatsın.

¹³Səma altında gördüyüm
Başqa böyük dərd də var:
Yığıdığı sərvət sahibinə zərər
gətirir,

¹⁴Bu sərvəti bədbəxt hadisələr
yox edir,
Sərvət sahibinin oğlu doğulanda
Ona verməyə bir şeyi qalmır.

¹⁵Necə ki o, anasının bətnindən
çılpaq doğulub,
Eləcə də bu dünyadan gedir.
Zəhmətinin bəhrəsindən
Heç nəyi əlinə götürüb
Özü ilə apara bilmir.

¹⁶Bu da böyük bir dərdidir:
İnsan dünyaya necə gəlsə,
Elə də gedir.
Boş yerə çəkdiyi zəhmətin
Ona nə faydası var?

¹⁷Ömrü boyu öz çörəyini
Qaranlıq, böyük sıxıntı, xəstəlik və
Qəzəb içində yeyir.

¹⁸İnsan üçün mənim gördüyüm
yaxşı və gözəl olan budur ki, o yeyib-
içsin və Allahın ona verdiyi bir neçə
günlük ömründə səma altında çəkdiyi
bütün zəhmətlərindən zövq alsın,
çünki ona düşən bəxşiş budur. ¹⁹Həm-
çinin Allah hər kəsə var-dövlət bəxş
edərək qüvvət verib ki, ondan yesin,
payını götürsün və zəhmətindən zövq
alsın. Bu, Allahın hədiyyəsidir. ²⁰Çünki Allah insanın başını şənliklə
qatdığı üçün insan ömrünün günlərini
dərindən düşünür.

6 ¹Səma altında gördüyüm bir dərd
də var ki, insanlar arasında çox
yayılib: ²adam var ki, Allah ona var-
dövlət, izzət verir, arzu etdiyi hər şeyi
yerinə yetirir, ancaq ona bu şeylərdən
yeyib-içməyə imkan vermir, yad bir
adam onun malını yeyir. Bu da puç-
dur, böyük bir dərdidir. ³Bir adam yüz
uşaq atası olub, uzun illər yaşasa da,
amma uzun ömrünün əvəzində fira-
vanlığından doymayıb hörmətlə dəfn
olunmazsa, mənəcə, ölü doğulmuş uşaq
ondan yaxşıdır. ⁴Çünki ölü doğulmuş
uşaq boş yerə doğulur, qaranlıq içində

VAİZ 7

787

itib-gedir, heç adı da çəkilmir. ⁵Nə günəş üzü görür, nə də bir şey bilir. Amma bu uşağın rahatlığı o adamın-kından çoxdur. ⁶Çünkü o adam iki dəfə min il ömür sürsə də, sevincin nə olduğunu bilmir. Məgər hər ikisi eyni yerə getmirmi?

⁷İnsan bütün zəhməti
Qarnı üçün çəkir,
Amma yenə də iştahası
bitib-tükənmir.

⁸Hikmətli adamın ağılsızdan
Nə üstünlüyü var?
Yoxsul başqa insanlarla
Necə rəftar etməyi bilsə də,
Bunun ona nə faydası var?

⁹Gözün görməsi ürəyin
istəməsindən yaxşıdır.
Bu da puçdur, külək dalınca
qaçmağa bənzər.

¹⁰Nə varsa, adı çoxdan
qoyulmuşdur,
İnsanın da nə olduğu bilinir.
Heç kəs özündən güclü ilə güləşə
bilməz.

¹¹Sözün çoxluğu puçluğu çoxaldır.
Bunun insana nə faydası var?

¹²Görəsən kim bilir ki, kölgə kimi
keçən qısa puç həyatda insan üçün
yaxşı şey nədir? Kim insana deyə bilər
ki, özündən sonra səma altında nə baş
verəcək?

Hikmət haqqında

7 ¹Yaxşı ad ətirli yağdan,
Ölüm günü isə doğum
günündən yaxşıdır.

²Yas evinə getmək
Ziyafət evinə getməkdən yaxşıdır,
Çünkü hər kəsin axırı ölümdür.
Gərək yaşayan hər adam

Bunu yadında saxlasın.

³Qüssə gülməkdən yaxşıdır,
Çünkü üzün qəmgin olması
İnsan üçün daha yaxşıdır.

⁴Hikmətli adamın ürəyi yas
evindədir,

Amma ağılsızın ürəyi şadlıq evində.

⁵Hikmətli adamın məzəmmətini
eşitmək
Ağılsızın nəğməsini eşitməkdən
yaxşıdır.

⁶Çünkü ağılsız adamın gülməyi
Qazan altında yanan tikanlı kolun
səsi kimidir.

Bu da puçdur.

⁷Haram gəlir hikmətli adamı
ağılsıza çevirir,

Rüşvət isə ürəyi bərbad edir.

⁸Bir şeyin axırı əvvəlindən yaxşıdır,
Səbirli adam qürurludan yaxşıdır.

⁹Qəzəblənməyə tələsmə,
Çünkü qəzəb ağılsızların
Ürəyində yuva salar.

¹⁰“Niyə keçən günlər bu gündən
yaxşı idi?” demə,

Çünkü verdiyin sual hikmətli sual
deyil.

¹¹Hikmət miras mal qədər yaxşıdır,
Dünyada yaşayan hər kəs üçün
faydalıdır.

¹²Çünkü pul necə insanın sipəridirsə,
Hikmət də eləcə insanın sipəridir.
Amma biliyin faydası bundan
ibarətdir:

Hikmət ona sahib olana
həyat verir.

¹³Allahın işinə diqqət et:
Onun əydiyini kim düzəldə bilər?

¹⁴Yaxşı gündə şad-xürrəm ol,
Pis gündə isə bunu anla:
Hər cür günü Allah təyin edib ki,

- İnsan özündən sonra nə olacağını
bilməsin.
- 15** Puç ömrümdə bunları gördüm:
Saleh adam salehliyinə
baxmayaraq, ölür,
Pis adamın isə pisliyinə
baxmayaraq, ömrü uzanır.
- 16** Həddən artıq saleh olma,
Həddən artıq müdrək olma.
Nə üçün özünü üzəsən?
- 17** Həddən artıq pis olma,
Həddən artıq ağılsız olma.
Nə üçün əcəlin çatmamış öləsən?
- 18** Bir şeydən yapışmağın yaxşıdır,
Amma o birindən də əlini çəkmə.
Çünki Allahdan qorxan adam
Hər ikisini tarazlayar.
- 19** Hikmət ağıllı adama
Şəhərdə olan on hakimin
hökmündən
Daha çox güc verər.
- 20** Doğrudan da, yer üzündə elə
saleh adam yoxdur ki,
Yalnız yaxşılıq edib heç bir günah
etməsin.
- 21** Adamların dediyi hər sözə məhəl
qoyma,
Onda nökrinin səni söydüyünü
eşitməzsən.
- 22** Çünki sənin ürəyin də yaxşı bilir ki,
Sən də başqa adamları çox
söymüsən.
- 23** Bu deyilənlərin hamısını hikmətlə
sınadım.
“Hikmətli olacağam” söylədim.
Amma buna qadir olmadım.
- 24** Hikmət deyilən şey
Çox uzaqda, çox dərindədir.
Onu kim tapa bilər?
- 25** Mən ürəyimdə niyyət etdim ki,
Hikməti və hər şeyin əsasını

- bilim,
Axtarış araşdırım,
Bilim ki, pislik ağılsızlıqdır,
Ağılsızlıq isə dəlilikdir.
- 26** Tələ quran qadını
Ölümdən acı gördüm.
Onun ürəyi tora,
Əlləri zəncirə bənzər.
Allahın razı qaldığı adam ondan
qaçar,
Ancaq günahkar adam ona
əsir olar».
- 27** Vaiz deyir:
«Bax bunu öyrəndim:
Hər şeyin əsasını tapmaq üçün
Bir-bir araşdırın zaman
- 28** Ürəyim hey axtarır, ancaq tapa
bilmir.
Mən kişinin içində bir yaxşısını
tapdım,
Amma bu qədər qadının içində
bir yaxşısını tapmadım.
- 29** Ancaq bunu öyrəndim ki,
Allah insanları kamil yaratdı,
Onlar isə qarışıq fikirlərə düşdü.
- 8** ¹Kim hikmətli adama tay ola
bilir?
Şeylərin mənasını kim bilər?
Hikmət insanın üzünü
nurlandırır,
Tutqun simasını dəyişdirər.

Padşaha itaət

- 2** Mən deyirəm: padşahın hökmünə
qulaq as, çünki Allaha and içmişəm.
- 3** Padşahın hüsurundan çıxmağa tələs-
mə, onun xoşuna gəlməyən işində inad
etmə, çünki o istədiyi hər şeyi edə
bilir.
- 4** Padşahın sözündə səlahiyyət var.
Kim ona “Nə edirsən?” deyər bilər?

5Onun hökmünü yerinə yetirən
Heç bir bəlaya düşməz.
Hikmətli adamın ürəyi
Bunun vaxtını da, qaydasını da
bilir.

6Axı hər şeyin həm öz vaxtı,
Həm də öz qaydası var.
Hərçənd ki insanın daşdığı dərd
çox ağırdır.

7Çünki kim bilir ki, nə olacaq?
Bəs kim ona deyər bilər ki, necə
olacaq?

8Küləyi tutub saxlamağa heç kəsin
gücü çatmadığı kimi
Ölüm gününü saxlamağa da
heç kəsin gücü çatmaz.
Döyüşçü meydanı tərk etmədiyi
kimi

Pislik də pis adamı tərk etməz.

9Bunların hamısını gördüm və səma
altında görülən hər işə diqqət etdim:
bir adamın başqa adama aqalıq etməsi
başına bəla olur. **10**Sonra mən pis
adamların axırını da gördüm. Bu
adamlar müqəddəs yerə gəlib-gedər,
buna görə də pislik etdikləri şəhərdə
təriflənərdi. Bu da puçdur. **11**Pis işin
cəzası tez verilmədiyinə görə insanla-
rın ürəyi də pislik etməyə cəsarət tapır.
12Günahkar adam yüz dəfə pislik edib
uzun müddət yaşasa da, Allahdan qor-
xanların, Onun hüzurunda ehtiramla
duranların yaxşılıq görəcəyini bilirəm.
13Ancaq pis adam yaxşılıq görməyə-
cək və onun kölgəyə bənzər günləri
uzadılmayacaq, çünki Allahın hüzu-
runda ehtiramla durmur.

14Yer üzündə baş verən başqa puç
şey də var: saleh adamlara layiq olan
şeylər pis adamlara qismət olur, pis
adamlara layiq olan şeylər saleh
adamlara qismət olur. Dedim ki, bu
da puçdur.

15Beləcə mən kef çəkməyi üstün
saydım, çünki səma altında insan üçün
yeyib-içməkdən və kef çəkməkdən
yaxşı şey yoxdur. Çünki səma altında
Allahın insana ömrü boyu çəkdiyi
zəhmətdən ona ancaq bu qalır.

16O zaman ürəyimdə niyyət etdim
ki, hikmət öyrənim və yer üzündə
insanların gecə-gündüz gözlərinə yuxu
getməyərək gördükləri işlərə nəzər
salım. **17**Onda Allahın bütün işlərini
gördüm. Bildim ki, kimsə səma altında
edilən işləri anlaya bilməz, nə qədər
səy göstərsə də, yenə də bunu anlaya
bilməz. Bir hikmətli adam bunu
bildiyini iddia etsə də, yenə dərk edə
bilməz.

Hər kəsin taleyi eynidir

9**1**Beləcə bunların hamısını ürə-
yimdə araşdırıb bu nəticəyə
gəldim: salehlər, hikmətliilər və on-
ların etdikləri işlər Allahın öлиндədir.
İstər sevgi olsun, istər nifrət, insan
qabağına nə çıxacağını bilmir. **2**Hər
kəsin aqibəti eyni cür olur: salehlərin
və pislərin, yaxşıların və yamanların,
təmizlərin və murdarların, qurban
təqdim edənlərin və qurban təqdim
etməyənlərin. Yaxşı adama nə olursa,
günahkarlara da elə olur. And içənə
nə olursa, and içməkdən qorxana da
elə olur. **3**Səma altında edilən işlərin
hamısının pis cəhəti bundadır ki, hər
kəsin aqibəti eyni cür olur. Doğrudan
da, insanların ürəyi pisliklə doludur.
Nə qədər ki yaşayırlar, ürəklərində
dəlilik var. Sonra isə ölüb gedirlər.
4İnsan nə qədər ki yaşayır, onun üçün
ümid var, ona görə ki diri it ölü şirdən
yaxşıdır.

5Çünki dirilər öləcəklərini bilir,
Ancaq ölülər heç nə bilmir.

Onlara daha heç vaxt əvəz
verilməyəcək,

Çünki onların xatirəsi də
unudulub.

6Ölülərin sevgisi, nifrəti,
Paxıllığı artıq məhv olub.
Səma altında görülən işlərdə
Daha payları olmayacaq.

7Get çörəyini şadlıqla ye,
Şərabını şən ürəklə iç.
Çünki artıq Allah
Etdiyin işlərdən razıdır.

8Qoy paltarın həmişə ağ olsun,
Başından ətirli yağ əskik olmasın.

9Səma altında Allahın sənə verdiyi
puç ömrünün bütün günlərini – həyat-
tının hamısını sevdiyin qadınla xoş
həyat keçir. Çünki həyatından və səma
altında çəkdiyin zəhmətdən sənə qalan
pay budur. **10**Çalışmaq üçün nə baca-
rırsan, var gücünlə et. Çünki gedəcəyin
ölülər diyarında nə iş, nə fikir, nə bilik,
nə də hikmət var.

11Səma altında daha bir şey də
gördüm:
Yarışı həmişə bərk qaçanlar
udmur,
Müharibədə həmişə igidlər qalib
gəlmiş.
Çörək həmişə müdriklərə,
Var-dövlət həmişə ağıllılara nəsib
olmur,
Hörmət alimlərə göstərilmiş.
Ancaq zaman və fürsətdir ki,
hər kəsin qabağına çıxır.

12Həmçinin insan öz vaxtını bilmir.
Balıqlar amansız bir tora,
Quşlar tələyə düşdüyü kimi
İnsanlar da pis bir zəmanəyə
düşər olar,
Onda pis zəmanə qəfildən
başlarının üstünü alır.

Hikmətin ağılsızlıqdan üstünlüyü

13Səma altında mənə çox təsir edən
bu hikməti də gördüm: **14**çində az
adam yaşayan kiçik bir şəhər var idi.
Güclü bir padşah oraya hücum edib
onu dövrəyə aldı, ətrafında böyük
mühasirə işləri gördü. **15**Orada yoxsul,
ancaq hikmətli bir adam yaşayırdı. O
öz hikməti ilə şəhəri xilas etdi. Lakin
heç kəs bu yoxsul adamı xatırlamadı.

16O zaman mən dedim:

“Hikmət qüdrətdən yaxşıdır,
Lakin yoxsul adamın hikmətinə
xor baxırlar,
Onun sözləri eşidilmir”.

17Hikmətli adamın pıçıltı ilə dediyi
sözlər

Ağılsızların içindəki başcının
qışqırtısından yüksəkdir.

18Hikmət döyüş silahından üstündür,
Amma bir günahkar hər cür
yaxşılığı bərbad edər.

10 Ölü milçəklər ətirdüzəldənin
yağını

İyləyib xarab edər.

Kiçik ağılsızlıq da

Hikmət və hörmət sahibini
rüsvey edər.

2Hikmətli adamın ürəyi düzlüyə
tərəf yönəlir,

Ağılsız adamın ürəyi əyriliyə.

3O yol gedəndə də aqlının azlığı
bilinər,

Ağılsız olduğunu hamıya göstərər.

4Əgər hakimin qəzəbi sənə qarşı
alovlansa,

Yerindən tərpənmə.

Çünki sakitlik

Böyük xətəların üstünü örtər.

5Səma altında bir dərd də gördüm:
O da hökmdarın əlindən çıxan
səhvdir.

- 6** Ağılsızlar yüksək vəzifələrə qoyulur,
Halbuki varlılar aşağıda oturur.
- 7** Gördüm ki, qullar necə at üstündə,
Ağalar isə qul kimi piyada gedir.
- 8** Quyu qazan içinə özü düşə bilər,
Divar sökəni ilan sanca bilər.
- 9** Daş kəsəni daşlar yaralar,
Odun yarana odun xətər verir.
- 10** Əgər balta kütdürsə,
Onun ağzı itilənməyə verilməyibsə,
Daha çox güc sərf olunmalıdır.
Amma hikmət insanın köməyinə
çatar.
- 11** Əgər ilan ovsun oxunmazdan
qabaq sancırsa,
Ovsunçu çağırmağın faydası
yoxdur.
- 12** Hikmətli adamın ağzından lütfkar
sözlər çıxar,
Lakin ağılsız öz dili ilə həlakına
yol açar.
- 13** Onun dilindəki sözlər ağılsızlıqla
başlanır,
Danışığının axırı da sarsaqlıqdır.
- 14** Ağılsız adam çox söz danışar.
Heç kəs nə olacağını bilməz.
Bəs kim ona özündən sonra
Nə olacağını deyə bilər?
- 15** Ağılsızların çəkdikləri zəhmət
Özlərini yorar,
Onlar şəhərə gedən yolu da bilmir.
- 16** Əgər padşahın bir uşağırsa,
Başçıların səhər tezdən
Ziyafətə başlayırsa,
Onda vay halına, ey ölkə!
- 17** Əgər padşahın bir əsilzadədirsə,
Başçıların da vaxtında
Keflənmək üçün yox,
qüvvətlənmək üçün yeyirsə,
Onda xoş halına, ey ölkə!
- 18** Tənbəllik özündən evin damı uçar,
Heç bir iş görməsən, evin tavanı
damar.
- 19** Yemək sadlıq gətirər,
Şərab həyatı keflə doldurur,
Pul isə hər istəyini ödəyər.
- 20** Padşahı həтта ürəyində də söymə,
Varlı adamı yataq otağında da
lənətləmə.
Çünki göydə uçan quşlar xəbər
aparar,
Qanadlı məxluqlar sənin sözünü
çatdırar.

Zəhmətin qiyməti

- 11** ¹Çörəyini suların üzünə burax,
Çünki uzun müddət sonra yenə
onu taparsan.
- 2** Yeddi ya səkkiz adama pay ver,
Çünki bilmirsən ki,
Ölkədə necə bir pis gün olacaq.
- 3** Əgər buludlar su ilə dolu olsa,
Yağışlarını yer üzünə səpər.
Əgər bir ağac cənub ya şimal
Səmtinə yixilsə,
Elə yığıldığı yerdə də qalar.
- 4** Küləyə baxan toxum səpməz,
Buludlara baxan əkdiyini biçməz.
- 5** Küləyin səmtini,
Hamilə qadının qarında
Sümüklərin necə böyüdüyünü
bilmədiyini kimi
Hər şeyi yaradan
Allahın işlərindən də xəbərsizsən.
- 6** Toxumunu səhər vaxtı səp,
Axsama qədər də əlin boş
durmasın.
Çünki bilmirsən ki, əvvəlki
məhsuldar olacaq
Yoxsa sonrakı
Yaxud hər ikisi birlikdə.

Yaradanı unutmə

- 7Həqiqətən, işıq gözəldir,
Günəşi görmək gözlərə xoşdur.
8Əgər insan uzun ömür sürürsə,
Qoy sevinclə yaşasın.
Ancaq qaranlıq günlərinin də
olduğunu unutmasın,
Çünki onlar daha çox olacaq.
Baş verəcək hər şey puçdur.
- 9Ey gənc, cavanlığında sevin,
Qoy ürəyin səni cavanlıq
günlərində sevindirsin.
Ürəyinin istədiyi ilə,
Gözlərinin gördüyü ilə get.
Ancaq bil ki, Allah
Bunların hamısına görə
Səni mühakimə edəcək.
- 10Buna görə də təşvişi ürəyindən qov,
Əzabı bədənindən uzaqlaşdır.
Çünki cavanlıq da,
Cavanlıqdakı güc də puçdur.

12 1Pis günlər gəlməzdən qabaq,
“Onlardan zövq almıram”
deyəcəyiniz illər
Yaxınlaşmazdan əvvəl,
Cavanlıq günlərində
Səni Yaradanı xatırla.

2Günəş, işıq, ay və ulduzlar
sönməzdən əvvəl,
Yağışdan sonra buludlar yenə
qayıtmazdan əvvəl
Onu xatırla.

3O gün gələndə
Evi qoruyanlar tir-tir əsəcək,
Güclülər əyiləcək,
Əl dəyirmanı ilə işləyənlər
Az olduqları üçün

- Dən üyüdə bilməyəcək,
Pəncərədən baxanlar qaralacaq.
4Küçəyə açılan qapılar
bağlanacaq,
Dəyirmanların səsi kəsiləcək.^a
Adamlar quş səsi ilə oyanacaq,
Nəğmə oxuyan bütün qızların
səsini
Zəif eşidəcəklər.
5O zaman onlar uca yerdən
qorxacaq,
Yolda yerimək də təhlükəli olur.
Bax badam ağacı çiçək verir,
Çəyirtkə özünü güclə çəkir,
Həvəsi zəifləyir.
Beləcə insan son mənzilə gedir,
Yas tutanlar küçələrə düşür.

- 6Gümüş iplər qopmamış,
Qızıl kasa qırılmamış,
Bulaq başında kuzə tikə-tikə
olmamış,
Quyu yanında çarx sınımamış,^b
7Torpaq gəldiyi yerə qayıtmamış,
Həyat nəfəsi isə onu verən Allaha
dönməmiş^c
Səni Yaradanı xatırla.

- 8Vaiz deyir:
«Hər şey puçdur, tamam puçdur».

Son söz

9Vaiz hikmətli adam olmaqdan
başqa, xalqa bilik də öyrədirdi. O bir
çox məsəlləri araşdırıb axtardı və
tərtib etdi. 10Vaiz faydalı sözlər tap-
mağa çalışdı. Onun yazdıqları düzgün
və doğrudur. 11Hikmətlilərin sözləri
çoban çubuğu kimi, topladıqları
sözləri bərk vurulmuş mıxlar kimidir;

a 12:3-4 Burada rəmzi izah mümkündür: *evi qoruyanlar* – əl-qol, *güclülər* – ayaqlar, *əl dəyirmanı ilə işləyənlər* – dişlər, *pəncərədən baxanlar* – gözlər, *küçəyə açılan qapılar* – qulaqlar, *dəyirmanlar* – dişlər mənasını verə bilər.

b 12:6 Bu sözlər insanın bədən üzvlərinin çürüməsini təsvir edən rəmzi ifadələr də ola bilər.

c 12:7 Bax: Yar. 2:7.

VAİZ 12

793

o sözlər bir Çoban tərəfindən verilir.

12Bunlardan başqa, oğlum, sən buna diqqət et ki,

Çox kitab yazmağın axırı yoxdur,
Çox oxumaq adamı yorur.

13Hər şey aşkar oldu,

Nəticə bundan ibarətdir:

Allahdan qorx,

Onun əmrlərini yerinə yetir.

Bəli, insanın əsas vəzifəsi budur.

14Çünki Allah hər işi, gizli olan hər şeyi –

İstər yaxşı olsun, istər pis –

Mühakimə edəcək.